

Orent spel med fröken Spielrein, Östgöta Correnspodenten, november 2011

En av de filmer vi linköpingsbor och östgötar inte får se denna höst är David Cronenbergs filmatisering av triangeldramat mellan Sigmund Freud, Car Gustaf Jung och Sabine Spielrein; "A dangerous method". Därmed går vi också miste om ett av psykologishistoriens mest dramatiska ögonblick och ett kvinnoöde som är både fascinerande och smärtsamt. I centrum för dramat står den unga Sabine Spielrein, född 1885 i en judisk familj vid ryska Rostov-vid-Don och en av de första psykoanalytikerna. Den ryske idéhistorikern Aleksander Etkind sammanfattar hennes tragiska liv med följande ord: *"Sovjetregimen var ute efter att likvidera hennes yrke. Naziregimen var ute efter att likvidera hennes folk"*.

Men Sabine Spielrein var inte bara klämd mellan två världsmakter. Hon blev också ett utsatt objekt i en hänsynslös kamp mellan Freud och Jung.

Som ung kvinna flyttade hon till Schweiz för att studera medicin. Hon drabbas av psykisk ohälsa och träffar under en sjukhusvistelse den unge läkaren Carl Gustaf Jung. Jung söker bota henne med psykoanalys. Men snart övergår hans terapi till förförelsen. Sabine blir sedan övergiven av Jung, vilket gör Sigmund Freud upprörd. Han skriver till Jung och påminner denne om Sabines namn: Spielrein. Jung har inte mött Sabine med rent spel. Jung försvarar sig genom att kalla henne för en *"avvisad kvinnas neurotiska otacksamhet"*. Sabine blir en bricka i den tilltagande brytningen mellan de båda förgrundsgestalterna

Sabine söker sig istället till Wien i kretsen av unga läkare och analytiker kring Freud. Under denna tid utvecklar hon tankar om två drifter i människan; en sexualdrift förbundet med liv och kärlek och en motsatt drift till förstörelse av samma liv. Senare tillskrev Freud dessa tankar sig själv: Eros och Thanatos. Jung berövade Sabines integritet. Freud stal hennes idéer.

Sabine Spielrein gifter sig och återvänder till Sovjetunionen. Hon bosätter sig i Moskva och startat en psykoanalytisk verksamhet för hemlösa barn. Men Stalin såg med misstänksamhet på den unga vetenskapen och förbjöd dess utövare att verka i landet. Innan kriget bryter ut flyttar hon till sin födelsestad.

Sabines man dör och livet i Rostov övergår i fattigdom. När nazisterna når staden 1942 väljer hon gåtfullt nog att stanna där med sina två döttrar. Kanske som ett utslag av den

dödsdrift hon tidigare kliniskt beskrivit. Eller också trodde hon fortfarande att den tyskspråkiga världen till slut skulle ta emot och acceptera henne. Som judinna arkebuserades hon tillsammans med döttrarna mot en ladugårdsvägg och slängdes i en namnlös massgrav.

Freud har då avlidit tre år tidigare i London där han funnit en sista fristad. Carl Gustaf Jung fraterniserade som bäst med den nazistiska ideologin. Sabine Spielrein hade utnyttjats och svikits av dem båda. Hon är värd, inte bara en film, utan att vi håller hennes berättelse levande. Synd bara att vi i Linköping måste fara till Stockholm för att ta del av den.

Jakob Carlander